

Broj:

Podgorica, 21.07.2021. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.1 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list Crne Gore”, br. 44/12 i 13/18), člana 14 st. 1 i 3 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list Crne Gore”, br. 12/18) u postupku ocjene usklađenosti, po prijavi državne pomoći podnijetoj od strane Ministarstva ekonomskog razvoja, a na osnovu Prijedloga rješenja V.D. direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 21.07.2021. godine d o n o s i

R J E Š E N J E

UTVRĐUJE SE da je Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list Crne Gore”, br. 12/18).

O b r a z l o ž e n j e

PODNOŠENJE PRIJAVE

Ministarstvo ekonomskog razvoja je, dopisom broj: 00202-305/21-6018/2 od 15.07.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: “**Agencija**”) pod brojem: UPI-05-430/21-90/1 od 20.07.2021. godine, dostavilo Agenciji Predlog programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu (u daljem tekstu: “**Program**”).

Navedenim dopisom Ministarstvo ekonomskog razvoja je ukazalo da je opšti cilj Programa osnivanje novih i dalji razvoj privrednih subjekata i povećanje njihove konkurentnosti koja treba da stvori snažnu, konkurentnu i izvozno orijentisanu privredu. Cilj i vrsta podrške nije vezana za pomoć preduzećima prouzrokovanu pandemijom Covid 19 virusa.

Dotatno, postupajući po članu 11 stav 1 Zakona, Ministarstvo ekonomskog razvoja je, dostavilo i Obrazac 1 br. UPI-05-430/21-430/21-90/2 od 20.07.2021. godine, za ocjenu usklađenosti Programa sa Zakonom o kontroli državne pomoći (“Službeni list Crne Gore”, br. 12/18) (u daljem tekstu: “**Zakon**”).

Ovlašćeno lica Ministarstva ekonomskog razvoja je svojim potpisom i pečatom ministarstva, na svakoj stranici Obrasca 1, potvrdilo da su svi navedeni podaci, istiniti i tačni.

S obzirom na to da član 11 stav 2 Zakona precizira da je za istinitost i tačnost podataka navedenih u prijavi državne pomoći odgovoran podnosilac prijave, Agencija je prilikom ocjene Programa uzela u obzir odgovornost davaoca državne pomoći (kao podnosioca prijave državne pomoći) i ovo rješenje zasnovala na podacima i informacijama sadržanim u dokumentaciji dostavljenoj od strane Ministarstva ekonomskog razvoja.

Agencija je odlučivala o usklađenosti Programa sa Zakonom, nakon što je primila urednu i potpunu prijavu državne pomoći, u smislu člana 14 stav 1 Zakona.

Ministarstvo ekonomskog razvoja (davalac državne pomoći) je podnošenjem ove prijave, prije stupanja Programa na snagu, ispunilo svoje obaveze iz člana 11 Zakona.

OPIS PROGRAMA

Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu obuhvata 7 programskih linija.

Kako je navedeno u Obracu 1, procijenjeni broj korisnika je od 101 do 500. Vrsta korisnika su mala i srednja privredna društva i preduzetnici.

Kada su u pitanju nacionalni strateški dokumenti, Program za unapređenje konkurentnosti privrede je utemeljen i u:

- **Program ekonomskih reformi za period 2021-2023**, koji direktno doprinosi realizaciji prioritetne reformske mjere 3. Podsticanje investicija u sektoru prerađivačke industrije u cilju jačanja konkurentnosti i mjere 5. Jačanje konkurentnosti MMSP i pristup novim tržištima i mjera;
- **Pravci razvoja Crne Gore 2018-2021**, u kome je utvrđena vizija društveno-ekonomskog razvoja zemlje, koja doprinosi boljem izvještavanju o realizaciji definisanih prioritetnih oblasti i mjera u okviru „Pametnog rasta“, kao jednog od tri pravca razvoja: unapređenje konkurentnosti MSP kroz jačanje finansijske i nefinansijske podrške MSP, podrška modernizaciji prerađivačke industrije, unapređenju inovativnosti, uvođenju međunarodnih standarda, razvoju zanatstva, kao i povećanja konkurentnosti i stepena zaposlenosti; kao i u
- **Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030**, koja posebno doprinosi ostvarenju strateškog cilja 4.4.7. Povećati nivo konkurentnosti crnogorske ekonomije za održivi razvoj i zelena radna mjesta.
- **Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024**, sa prioritetnim oblastima sa najvećim potencijalom za ekonomski razvoj, u kojima su istraživanja i razvoj ključni faktori za jačanje konkurentnosti.

Program će direktno doprinijeti ostvarivanju strateških i operativnih ciljeva postavljenih u Akcionom planu za 2021. godinu za sprovođenje Strategije za razvoj MMSP:

SC 2. Unapređenje pristupa finansijama:

- Operativni cilj 2.1. Unapređenje ponude i korišćenja postojećih finansijskih instrumenata, Mjera 2. Unapređenje ponude i mogućnosti korišćenja bespovratne podrške – grantova (2.1.2.1, 2.1.2.4.);
- Operativni cilj 2.3. Unapređenje kapaciteta za pristup i upravljanje finansijama, Mjera 1. Promocija modela finansiranja i unapređenje znanja i vještina iz oblasti upravljanja finansijama (2.3.1.1).

SC 4. Jačanje konkurentnosti MMSP:

- Operativni cilj 4.1. Dalji razvoj sistema za podršku preduzetničkom ekosistemu, Mjera 5. Podrška razvoju usluga za MMSP i promocija preduzetništva (4.1.5.1);
- Operativni cilj 4.7. Digitalna transformacija biznisa: Mjera 1. Promocija i obezbjeđenje savjetodavne podrške za unapređenje biznisa primjenom digitalizacije
- Operativni cilj 5.1. Unapređenje institucionalnog okruženja i pristupa finansijama: Mjera 5.1.3. Unaprijediti i diversifikovati mehanizme finansijske podrške za žene, mlade, preduzetnike i socijalne preduzetnike.

Ti strateški ciljevi i mjere se uglavnom odnose na: održivi i ravnomjerniji regionalni razvoj kroz unapređenje investicija i finansija za modernizaciju industrije, podsticaj inovacija, transfera tehnologije i razvoja preduzetništva, unapređenje pristupa tržištu kroz povezivanje u klastere i međunarodne lance vrijednosti, jačanje izvoznih performansi preduzeća.

CILJ PROGRAMA

Opšti cilj Programa je osnivanje novih i dalji razvoj privrednih subjekata i povećanje njihove konkurentnosti koja treba da stvori snažnu, konkurentnu i izvozno orijentisanu privredu.

Cilj Programa je unapređenje poslovnog ambijenta i povećanje konkurentnosti privrede kroz realizaciju finansijske i nefinansijske podrške potencijalnim i postojećim preduzetnicima, mikro, malim, i srednjim preduzećima u cilju povećanja konkurentnosti na nacionalnom i međunarodnom tržištu, unapređenja razvojnih i biznis performansi, modernizacije industrije, digitalizaciji, cirkularnoj ekonomiji, afirmacije preduzetništva i zanatstva, implementaciji međunarodnih standarda, kao i sprovođenju mentoring usluga.

PREDMET PROGRAMA

Programom za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu je predviđeno sprovođenje pet Programskih linija finansijske podrške:

1. Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda;
2. Programska linija za modernizaciju proizvodnih procesa;
3. Programska linija za podršku malih ulaganja;
4. Programska linija za podršku digitalizaciji;

5. Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije;

Dvije Programske linije nefinansijske podrške su:

1. Programska linija za pružanje mentoring usluga,
2. Programska linija za razvoj preduzetništva,

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu, čiji je izvor budžet države, iznosi **3.000.000,00€**, dok su pojedinačni uslovi, kao i način i dinamika dodjele podrške definisani pojedinačnim programskim linijama.

Program je fokusiran na održivom razvoju i valorizaciji domaćih resursa koji kroz definisane kratkoročne i dugoročne mjere, i treba da doprinese rastu i razvoju postojećih i osnovanju novih biznisa, diversifikaciji privrede i povećanju domaće proizvodnje.

Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu će se usmjeriti na prioritete tj. obuhvatiće 7 programskih linija, od kojih se pet odnosi na finansijsku podršku, a dvije programske linije na nefinansijsku podršku, kako bi se ostvarili potpuni efekti svake od njih u onim segmentima razvojnih politika koje targetiraju privrednu aktivnost u post-kovid periodu.

Realizacijom tih programskih linija targetira se dalji razvoj industrije i prerađivačko-proizvodnih kapaciteta, digitalizacija i uvođenje međunarodnih standarda, podrška mladima, zanatlijama i ženama u biznisu, razvoj cirkularne ekonomije, pružanje mentoring usluga i razvoj preduzetništva, kako bi se na adekvatan način, a u skladu sa predviđenim budžetskim sredstvima doprinijelo snaženju privredne aktivnosti, jačanju izvoznog potencijala i poboljšanju konkurentnosti proizvoda i usluga.

Program za unapređenje konkurentnosti privrede kao već prepoznati mehanizam, ali dodatno unaprijeđen i prilagođen aktuelnom trenutku, u kratkom roku daće snažne pozitivne rezultate.

Dokaz je porast interesovanja i porast broja podržanih preduzeća. Ukupan broj podržanih preduzeća kroz programe finansijske i nefinansijske podrške u 2020. godini iznosi 332, dok je u 2019. godini bilo podržano 159 preduzeća. Broj ukupno podržanih preduzeća u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu bio je veći za 109%, dok je iznos odobrenih subvencija bio veći za 15%.

Pomoć se odnosi na sva preduzeća sa teritorije Crne Gore, i odnosi se na preduzetnike, mikro, mala, srednja preduzeća, zanatlije, mlade i žene.

1. PROGRAMSKA LINIJA ZA UVOĐENJE MEĐUNARODNIH STANDARDARDA

CILJ

Cilj Programske linije za uvođenje međunarodnih standarda je da obezbijedi podršku preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima naročito iz manje razvijenih jedinica lokalne samouprave, prije svega iz sjevernog regiona, da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda koji se odnose na proizvode/usluge i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti.

Specifični ciljevi:

- Povećanje konkurentnosti privrednih subjekata i njihovih proizvoda/usluga na domaćem i međunarodnom tržištu;
- Usaglašavanje proizvoda/usluga sa međunarodnim standardima;
- Povećanje izvoza;
- Smanjivanje regionalnih razlika;
- Razvoj konsultantskih usluga.

Očekivane koristi za preduzeća odnose se na povećanu efikasnost kroz unapređenje poslovnih procesa, metoda, tehnika i strategija, promjenu navika u poslovanju, unapređenje kulture inoviranja i inovacionih kvalifikacija i potencijala zaposlenih, bolje informisanje u cilju donošenja odluka, povećanje tržišnog učešća i u krajnjem povećanje prodaje i prihoda.

PREDMET

Kroz Programsku liniju za uvođenje međunarodnih standarda podrška je namijenjena za sufinansiranje troškova sljedećih aktivnosti:

- Komponenta I – **Akreditacija tijela za ocjenjivanje usaglašenosti;**
- Komponenta II - **Implementacija, sertifikacija i resertifikacija međunarodnih standarda.**

Komponenta I - Akreditacija tijela za ocjenjivanje usaglašenosti

U okviru prve komponente programske linije, **podrška se odnosi na refundaciju opravdanih troškova akreditacije onih pravnih lica koja su akreditovana za ocjenu usaglašenosti ili pravnih entiteta čiji je dio tijelo za ocjenu usaglašenosti, koja su akreditovana za ocjenu usaglašenosti u skladu sa jednim od navedenih standarda** MEST EN ISO/IEC 17020, MEST EN ISO/IEC 17025, MEST EN ISO/IEC 17029, MEST EN ISO/IEC 17021-1, MEST EN ISO/IEC 17024, MEST EN ISO/IEC 17043, MEST EN ISO 15189.

Troškovi aktivnosti akreditacije za tijela za ocjenu usaglašenosti su predmet refundacije jedino ukoliko je pravnom entitetu dodjeljen sertifikat o akreditaciji od strane Akreditacionog tijela Crne Gore nakon početne akreditacije ili je tijelo za ocjenu

usaglašenosti realizovalo postupak redovnog ocjenjivanja u roku trajanja dodjeljenog Sertifikata o akreditaciji.

Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti je pravno lice koje sprovodi ocjenjivanje usaglašenosti, uključujući kalibraciju/ etaloniranje, ispitivanje, sertifikaciju i kontrolisanje (laboratorije za ispitivanje, medicinske laboratorije, laboratorije za etaloniranje, medicinske laboratorije, sertifikaciona tijela za proizvode, sertifikaciona tijela za sisteme menadžemnta, sertifikaciona tijela za osoblje, kontrolna tijela).

Akreditovati se mogu:

- **Laboratorije za ispitivanje** - ispitivanje životnih namirnica, parametara životne sredine, električnih uređaja, opreme pod pritiskom, hemijskih proizvoda, metala i proizvoda od metala, građevinskih materijala i dr.;
- **Medicinske laboratorije** – biohemijska ispitivanja, mikrobiološka, hematološka ispitivanja, i sl.;
- **Laboratorije za etaloniranje** - etaloniranje mjerne i ispitne opreme;
- **Sertifikaciona tijela** - usluge sertifikacije proizvoda, procesa i usluga u skladu sa propisima i prema razvijenim sertifikacionim šemama; sistema menadžmenta (sistem upravljanja kvalitetom, životnom sredinom, bezbjednošću hrane i dr.) i stručnih lica (ocjenjivači sistema menadžmenta kvaliteta i upravljanja životnom sredinom, zavarivači, lica koja obavljaju ispitivanje bez razaranja i dr.);
- **Kontrolna tijela** – kontrolisanje liftova i dizalica, opreme pod pritiskom, elektro-opreme i instalacija, kvaliteta nameštaja, kontrolisanje u oblasti motornih vozila i drugim područjima.

Komponenta II - Implementacija, sertifikacija, resertifikacija međunarodnih standarda

Druga komponenta programske linije odnosi se na refundaciju iznosa opravdanih troškova za implementaciju standarda, sertifikaciju i resertifikaciju.

Podrška se odnosi na implementaciju sljedećih standarda i srodnih dokumenata:

- MEST EN ISO 9001:2016, Sistemi menadžmenta kvalitetom – Zahtjevi ISO 9001:2015, Quality management systems – Requirements
- MEST ISO 45001:2018, Sistemi menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbjednošću na radu - Zahtjevi sa uputstvom za upotrebu (*OHSAS 18001:2010 je povučen i zamijenjen sa MEST ISO 45001:2018); ISO 45001:2018, Occupational health and safety management systems - Requirements with guidance for use
- MEST EN ISO 14001:2016, Sistemi menadžmenta životnom sredinom - Zahtjevi sa uputstvom za korišćenje ISO 14001:2015, Environmental management systems - Requirements with guidance for use
- MEST EN ISO 50001:2018, Sistemi upravljanja energijom - Zahtjevi sa uputstvom za upotrebu ISO 50001:2018, Energy management systems - Requirements with guidance for use

- MEST EN ISO/IEC 27001:2019, Informaciona tehnologija - Bezbjednosne tehnike - Sistemi za upravljanje bezbjednošću informacija - Zahtjevi ISO/IEC 27001:2013, Information technology - Security techniques - Information security management systems - Requirements

Za aktivnosti implementacije preduzeće angažuje pružaoce usluga koji su zaduženi za sprovođenje predloženog projekta. U slučaju sertifikacije i resertifikacije postojećeg sistema angažuje se akreditovano sertifikaciono tijelo koji svoj obim akreditacije dokazuje Dodatkom Sertifikata o akreditaciji izdatom od strane Akreditacionog tijela Crne Gore. Pružaoци usluge ne mogu biti fizička lica, već samo pravna lica i registrovani preduzetnici.

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programске linije za uvođenje međunarodnih standarda iznosi 250.000,00 €.

Intenzitet podrške:

Princip je da preduzeće finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova u visini do 70% za mikro i mala preduzeća, odnosno do 60% za srednja preduzeća, iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 4.000,00 € bez PDV-a.

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, intezitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 5.000,00€.

Sredstva će se dodjeljivati putem otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava kroz otvoreni Javni poziv, odnosno do utroška raspoloživih sredstava za programsku liniju.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE:

Mjere sadržane u Programskoj liniji ispunjavaju kriterijume člana 14 Priloga 7a – Regulative Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. Juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora, Pravilnika o listi pravila državne pomoći ("Sl. list Crne Gore" br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20 i 44/21) (u daljem tekstu: „Pravilnik“), pa su saglasne sa čl. 6 i 7 Zakona.

Za preduzeća u kojima u osnivačkoj strukturi od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, sredstva se dodjeljuju kao pomoć male vrijednosti (de minimis) u skladu sa Uredbom Komisije br. 1407/2013 od

18. decembra 2013. godine. U skladu sa Uredbom, iznos de minimis državne pomoći koji se dodjeljuje korisniku ne smije preći 200.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu.

Predmet sufinansiranja su aktivnosti koje će biti započete nakon potpisivanja Ugovora o sufinansiranju. Ministarstvo ekonomskog razvoja će podnosiocu prijave, a u skladu sa potpisanim Ugovorom refundirati:

- do 70% za mikro i mala preduzeća odnosno do 60% za srednja preduzeća, vrijednosti opravdanih troškova bez PDV-a odnosno maksimalni iznos do 4.000 € (bez PDV-a).
- do 80% vrijednosti opravdanih troškova bez PDV-a odnosno maksimalni iznos od 5.000 € (bez PDV-a) za preduzeća u kojima osobe ženskog pola i/ili starosti do 35 godina učestvuju u vlasničkoj strukturi minimum 50% (de minimis pomoći).

Agencija zaključuje da se ova pomoć dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine. Uslov je da u posljednjoj godini poslovanja (za koju se predaju završni računi) nije bilo promjena u strukturi vlasništva.

2. PROGRAMSKA LINIJA ZA MODERNIZACIJU PROIZVODNIH PROCESA

CILJ

Programska linija za modernizaciju proizvodnih procesa ima za cilj jačanje konkurentnosti privrednih subjekata, unapređenje poslovanja, produktivnosti i profitabilnosti kroz usvajanje novih tehnologija.

Specifični ciljevi:

- osavremenjavanje proizvodnih procesa,
- efikasna upotreba raspoloživih resursa,
- diverzifikacija proizvodnog asortimana i unapređenje kvaliteta proizvoda,
- otvaranje novih radnih mjesta.

PREDMET

Predmet programske linije je podrška za investicije u opremu neophodnu za početak, unapređenje ili proširenje postojećih kapaciteta, povećanje obima i proširenje proizvodnje na nove proizvode i proizvodne procese.

Programska linija za modernizaciju proizvodnih procesa podrazumijeva realizaciju planirane investicije - nabavku opreme, kroz kreditni aranžman koji je zaključen u periodu 01. januara - 1. novembra 2021. godine sa Investiciono-razvojnim fondom

(IRFCG) i poslovnim bankama koje iskažu spremnost za saradnju kroz potpisivanje Protokola o saradnji na implementaciji programske linije.

Privredni subjekat može ostvariti pravo na bespovratnu podršku u svrhu nabavke opreme na način što mu se odobrava pokriće dijela opravdanih troškova u iznosu do 35% vrijednosti nabavke opreme (neto fakturisane vrijednosti bez poreza na dodatu vrijednost i zavisnih troškova), obezbijeđene kroz kreditni aranžman sa IRFCG ili poslovnim bankama i ukoliko isti zadovolji uslove Programske linije za modernizaciju proizvodnih procesa i pravila dodjele regionalne državne pomoći.

Pod nabavljenom opremom se podrazumijevaju nove proizvodne mašine i/ili specijalizovana oprema za stavljanje u pogon kupljenih mašina od zvaničnih proizvođača opreme, uvoznika ili distributera opreme. Oprema ne može biti nabavljena od fizičkog lica, kao ni od trećeg lica koje čini povezano lice sa kupcem opreme. Ukoliko je oprema domaćeg porijekla ista mora biti nabavljena direktno od proizvođača

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za modernizaciju proizvodnih procesa iznosi 1.500.000,00€.

Intezitet podrške:

Privredni subjekti koji ispunjavaju uslove Programske linije i kojima su IRFCG ili poslovne banke uključene u realizaciju Programske linije, odobrile kredit za nabavku opreme mogu ostvariti pravo na bespovratnu podršku podršku za pokriće dijela opravdanih troškova u iznosu do **35% vrijednosti nabavke opreme** (neto fakturisane vrijednosti bez poreza na dodatu vrijednost i zavisnih troškova). Privredni subjekat je u obavezi da **preostalih 65% vrijednosti opreme obezbijedi iz kredita** IRFCG ili poslovnih banaka ili u kombinaciji sa učešćem sopstvenih sredstava.

Iznos sredstava bespovratne podrške kao pokriće dijela opravdanih troškova nabavke opreme kroz kredit, je u visini do 35% od neto fakturisane vrijednosti opreme bez PDV i zavisnih troškova i **ne može biti manji od 7.000,00 €, niti veći od 70.000,00 €** (vrijednost opreme se kreće u rasponu od 20.000€ do 200.000€, neto fakturisane vrijednosti).

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE:

Agencija nalazi da se u skladu sa Pravilnikom, Prilog 1 - Smjernice za regionalnu državnu pomoć za period 2014 - 2020, visina odobrenih bespovratnih sredstava dodjeljuje na iznos opravdanih troškova nabavke opreme, u skladu sa predmetom Programske linije. U opravdane troškove, u skladu sa Regulativom Komisije (EU) br. 651/2014, od 17. juna 2014. godine, prilog 7a Pravilnika o dopuni pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list" CG, br. 02/15), Poglavlje III, Odjeljak 1, član 14 - Regionalna pomoć za ulaganje, u skladu sa ovom Programskom linijom, spadaju troškovi ulaganja u materijalnu imovinu.

3. PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU MALIH ULAGANJA

CILJ

Programska linija za podršku malih ulaganja ima za cilj povećanje konkurentnosti preduzetnika i unapređenje njihovog poslovanja, podsticanje preduzetništva žena i mladih, unapređenje okvira za obavljanje zanatske djelatnosti kao i kreiranje novih radnih mjesta kroz investicije u osnovna sredstva i opremu male vrijednosti.

Specifični ciljevi:

- Podsticanje preduzetništva;
- Jačanje ženskog preduzetništva;
- Podsticanje osnivanja i pokretanja sopstvenog biznisa;
- Jačanje konkurentnosti zanata.

PREDMET

Programska linija za podršku malih ulaganja podrazumijeva dodjelu bespovratnih sredstava za nabavku osnovnih sredstava - opreme i dijela nematerijalne imovine - softvera koji su direktno uključeni u proces proizvodnje i pružanja usluge:

1. nova proizvodna oprema i/ili mašina, koja je direktno u funkciji kreiranja proizvoda i/ili usluge;
2. polovna proizvodna oprema i/ili mašine, ne starije od tri godine koja je direktno u funkciji kreiranja proizvoda i/ili usluge;
3. nova računarska oprema, prenosni računari, štampači, skeneri i prateći softver, kao oprema u funkciji razvoja kreativnih industrija;
4. novi djelovi, specijalizovani alati za mašine;
5. kupovina domena i zakup hostinga ukoliko se kupuju prvi put, izrada veb sajta.

Preduzeća mogu podnijeti jedan zahtjev za dodjelu finansijske pomoći i to za jednu ili više projektnih aktivnosti u okviru jedinstvenog ulaganja od prihvatljivih aktivnosti programske linije.

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku malih ulaganja iznosi 650.000,00 €.

Intenzitet podrške:

Programska linija podrazumijeva da privredno društvo/preduzetnik/zanatlija finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova u visini

do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 500,00 €, a u maksimalnom iznosu do 6.000,00 € bez PDV-a.

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, **odnosno u maksimalnom iznosu do 7.500,00 €**, dok kod zanatske djelatnosti, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno **u maksimalnom iznosu do 7.000,00 €**. Ova pomoć se dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine. Uslov je da u posljednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE

Uzimajući u obzir planirani iznos, te utvrđeni intenzitet podrške, Agencija smatra da se radi o pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine. Podrazumijeva se, iznos de minimis državne pomoći koji se dodjeljuje pojedinačnom korisniku ne smije preći 200.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu. Uslov je da u posljednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva.

4. PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU DIGITALIZACIJI

CILJ

Cilj Programske linije za podršku digitalizaciji je podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa i nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod MMSP.

Specifični ciljevi:

- Povećan broj MMSP koji su automatizovali poslovne procese;
- Povećan izvoz crnogorskih MMSP zahvaljujući digitalnom poslovanju.

PREDMET

Kroz Programsku liniju za podršku digitalizaciji podrška je namijenjena za sufinansiranje troškova izrade **personalizovanog rješenja za digitalizaciju** organizacionih i poslovnih procesa preduzeća;

Za odabrane aktivnost preduzeće angažuje stručnog konsultanta koji je zadužen za sprovođenje odobrene projektne aktivnosti. Pružaoci usluge ne mogu biti fizička lica, već samo pravna lica i registrovani preduzetnici.

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku digitalizaciji iznosi 400.000,00€.

Intenzitet podrške:

Princip je da preduzeće finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a **u maksimalnom iznosu do 6.000,00 € bez PDV-a.**

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, intezitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno **u maksimalnom iznosu do 7.500,00 € bez PDV.** Ova pomoć se dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine. Uslov je da u poslednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE:

Mjere sadržane u Programskoj liniji ispunjavaju kriterijume propisane Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine, koje se primjenjuju kroz Pravilnik. Podrazumijeva se, iznos de minimis državne pomoći koji se dodjeljuje pojedinačnom korisniku ne smije preći 200.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu.

5. PROGRAMSKA LINIJA ZA PODSTICAJ CIRKULARNE EKONOMIJE

CILj

Cilj Programske linije za podsticaj cirkularne ekonomije je podrška preduzetnicima, malim i srednjim preduzećima u prečišćavanju otpadnih voda. Danas, problem tretmana otpadnih voda se različito razmatra u razvijenim i zemljama u razvoju. Osnovni stavovi industrijskih zemalja su ponovno korišćenje otpadnih voda i izrada strogih zakona i standarda za odlaganje otpada u životnu sredinu uključujući i prerađenu otpadnu vodu. U EU, u pitanju su sljedeći standardi: 91/271/EEC, 98/83/EC i 2000/60/EC regulative vezane za menadžment otpadnih voda i upotrebu vodnih potencijala.

Stoga, Programska linija ima za cilj uvođenje i korišćenje savremenih bioloških procesa u prečišćavanju otpadnih voda u Crnoj Gori. Primjena bioloških procesa Euro - USBF (Upflow Sludge Blanket Filtration) za tretman otpadnih voda je u fokusu programa. Program je zasnovan na konceptu tretmana otpadnih voda korišćenjem bioreaktora koji integriše denitrifikaciju, nitrifikaciju i odvajanje u jednom rezervoaru.

Implementacija mjera podrške predviđene ovom linijom u punom kapacitetu, u srednjem roku treba da doprinese povećanju učešća reciklirane vode u proizvodnim procesima i povećanje kvaliteta vode u prirodnim vodotokovima.

Specifični ciljevi:

- Uvođenje sistema biološkog tretmana otpadnih voda,
- Povećan kvaliteta vode,
- Povećane količine reciklirane vode u industriji.

PREDMET

Kroz Programsku liniju za podsticaj cirkularne ekonomije pruža se podrška preduzetnicima, malim i srednjim preduzećima u prečišćavanju otpadnih voda. Podrška je namijenjena za sufinansiranje troškova sljedećih aktivnosti:

Opravdani troškovi

- **Komponenta I – Tretman otpadnih voda u industriji namijenjen preduzetnicima i mikro preduzećima:**
 - sufinansiranje nabavke sistema za tretman otpadnih voda iz individualnih izvora, koji nemaju pristup centralnom sistemu kanalizacije;
 - potpuna zamjena zastarelih septičke jama i podizanje stepena efikasnosti i smanjenja operativnih troškova;
 - sufinansiranje primjene bioreaktora koji integriše procese denitrifikacije, nitrifikacije i odvajanje tečne i čvrste faze u jednom rezervoaru, a zasniva se na principu niske opterećenosti sa aerobnom stabilizacijom aktivnog mulja; i
 - sufinansiranje tretman otpadnih voda u skladu sa EN 12566-3 normom i operativnim procedurama koje su prate efikasnost prečišćavanja u rasponu od 90-97%.
- **Komponenta II – Tretman otpadnih voda u industriji namijenjen malim i srednjim preduzećima i hotelima:**
 - Sufinansiranje nabavke modularnih postrojenja za tretman otpadnih industrijskih voda malih i srednjih preduzeća i hotela;
 - Sufinansiranje primjene odvajanje prečišćene vode iz mulja biološkim filterom koji formira čebe aktivnog mulja;
 - Realizacija prečišćavanja otpadnih voda, u skladu sa EN 12566-3, u rasponu od 90 do 98%, (visoke efikasnost 90-95% za BPK5 – reprezentativni indeks potrošnje kiseonika, HPK – hemijska potrošnja kiseonika 80-90%) sa ciljem ponovne upotrebe u proizvodnom procesu;

Sufinansiranje sistema za tretiranje svih vrsta biološki zagađenih otpadnih voda

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podsticaj cirkularne ekonomije je podrška preduzetnicima, malim i srednjim preduzećima u prečišćavanju otpadnih voda iznosi 200.000,00€.

Intenzitet podrške:

Princip je da preduzeće finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnešene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova u visini do 70% za preduzetnike, mikro i mala preduzeća, odnosno do 60% za srednja preduzeća, iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 10.000,00 € bez PDV-a.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE:

Agencija zaključuje da se finansijska podrška dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine.

1) PROGRAMSKA LINIJA ZA PRUŽANJE MENTORING USLUGA

CILJ

Cilj Programske linije za pružanje mentoring usluga je **besplatna nefinansijska podrška** za mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnike koji se bave proizvodnjom ili pružanjem usluga.

Metodologija usluge mentoringa jasno definiše sve korake i aktivnosti u realizaciji mentoringa (upravljanje šemom, rad na terenu, broj posjeta, aktivnosti u okviru svake posjete, vrijeme predviđeno za pripremu plana i izvještavanje) i to kroz vodiče: Vodič za mentoring za početnike i Vodič za mentoring zrelih preduzeća.

PREDMET

Proces mentoringa se odvija po uspostavljenoj mentoring šemi, razvijenoj u saradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju (JICA). Metodologija određuje korake u procesu u okviru kojeg stručno lice-mentor sprovodi u direktnom kontaktu i radu sa osnivačem i /ili odgovornim licem privrednog subjekta određeni broj sati, 25 za novoosnovana preduzeća i 50 za postojeća, i to u prostorijama korisnika (ne manje od 70% od ukupnog broja predviđenih sati). Osnivač i/ili odgovorno lice privrednog subjekta i mentor zajedno proučavaju aktuelno poslovanje, analiziraju trenutnu situaciju, dijagnostifikuju razloge trenutnih problema ili smetnji za dalji razvoj, sagledavaju potencijale za rast, te na osnovu konstatovanog stanja mentor i korisnik mentoring usluge pripremaju plan razvoja.

FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet za realizaciju Programске linije za pružanje mentoring usluga u 2021. godini iznosi 35.000,00 €.

Mentoring usluga je besplatna za krajnje korisnike - mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnike, dok se mentori isplaćuju za pruženu mentoring uslugu.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE

Agencija zaključuje da se besplatna nefinansijska podrška za mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnike koji se bave proizvodnjom ili pružanjem usluga, dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine.

2) PROGRAMSKA LINIJA ZA RAZVOJ PREDUZETNIŠTVA

CILJ

Osnovi cilj programske linije je podrška razvoju preduzetništva kroz osnivanje novih i podsticanje daljeg rasta postojećih malih i srednjih preduzeća.

Specifični ciljevi:

- otvaranje novih radnih mjesta kroz podsticanje preduzetništva i započinjanje sopstvenog biznisa;
- animiranje specifičnih ciljnih grupa – mladih ljudi, žena, studenata, lica sa invaliditetom, nezaposlenih lica koja su na evidenciji ZZZCG, itd. da sudbinu »uzmu u svoje ruke« i posvete se biznisu;
- stimulisanje inovativnosti i kreativnosti mladih;
- podsticanje daljeg rasta postojećih MSP.

Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, u saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja – Direktorat za investicije, razvoj malih i srednjih preduzeća i upravljanje EU fondovima, realizuje nefinansijsku i finansijsku podršku radi poboljšanja uslova za razvoj preduzetništva u Crnoj Gori.

PREDMET

Predmet podrške je pružanje nefinansijske i finansijske podrške za osnivanje novih i unapređenje poslovanja postojećih preduzeća koja posluju **kraće od godinu dana od dana objavljivanja Javnog poziva.**

Nefinansijska podrška obuhvata:

- Organizovanje preduzetničkih ciklusa edukacije na teme koje su relevantne za otpočinjanje i dalje unapređenje biznisa (registracija preduzeća, poresko zakonodavstvo, istraživanje tržišta, kanali prodaje i distribucije, pronalaženje kupaca na lokalnom i međunarodnom tržištu). Takođe, polaznici, postojeći i budući preduzetnici će imati priliku da se upoznaju i sa marketinškim aktivnostima, brendiranjem, korišćenjem socijalnih mreža u cilju poboljšanja rezultata poslovanja.
- Tehničku podršku u vidu pružanja konsultantskih usluga za izradu biznis planova, kandidatima koji su ispunili uslove i kriterijume definisane Javnim pozivom.

Finansijska podrška obuhvata:

Apliciranje za kreditnu podršku kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore A.D. kroz direktno finansiranje, gdje su obezbijeđeni sljedeći uslovi:

- Iznos kredita: do 50.000,00€ (za registrovane preduzetnike do 30.000,00 €)
- Kamatna stopa: 2,5 % na godišnjem nivou uz proporcionalni sistem obračuna
- Rok otplate: do 12 godina (uključujući grace period)
- Grace period: do 4 godine.

Minimalan iznos kredita za koji se može aplicirati je 5.000,00 €.

Posebni uslovi kreditiranja:

Za subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i u opštinama koje su ispod prosječne vrijednosti indeksa razvijenosti u Crnoj Gori kamatna stopa iznosi 2,00 % na godišnjem nivou uz proporcionalan način obračuna kamate.

Napomena:

Da bi kandidati stekli uslov da apliciraju za kreditna sredstva kod IRF-a neophodno je da pohađaju preduzetničke cikluse edukacije organizovane od strane Ministarstva ekonomskog razvoja. Ministarstvo ekonomskog razvoja kroz tehničku podršku priprema propisanu projektnu dokumentaciju i istu dostavlja Investiciono razvojnom fondu na konačno odlučivanje. IRF će na osnovu prijedloga Ministarstva, a u skladu sa svojom poslovnom politikom, donijeti konačnu odluku o odobravanju kreditnih sredstava.

FINANSIJSKI OKVIR

Sredstva u iznosu od **15.000,00 €** za realizaciju nefinansijske podrške obezbijeđena su kroz budžetska sredstva Ministarstva ekonomskog razvoja.

Sredstva za dobijanje kreditne podrške obezbijeđena su kroz budžet Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD.

OCJENA PROGRAMSKE LINIJE:

Agencija zaključuje da se Finansijska podrška u dijelu koji se odnosi na preduzetnike, mikro, mala i srednja preduzeća koja posluju najduže do godinu dana od dana objavljivanja Javnog poziva, dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine.

Predmet programske linije linije "Razvoj preduzetništva" i pružanje nefinansijske i finansijske podrške za osnivanje novih preduzeća, Agencija konstatuje da se ne radi o državnoj pomoći, ukoliko se sredstva dodjeljuju korisnicima koja u momentu primanja sredstava ne obavljaju privrednu djelatnost, niti učestvuju na tržištu, te nijesu korisnici državne pomoći, u smislu člana 2 tačka 2 Zakona, koja glasi: „državna pomoć je pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu“. Dakle, ukoliko korisnici ove programske linije u momentu dobijanja sredstava/benefita još uvijek nijesu učesnici na tržištu, odnosno nijesu se registrovali kao preduzetnici, posledično se zaključuje da realizacija programske linije ne ugrožava konkurenciju i ne utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država saglasno potvrđenim međunarodnim ugovorima (član 2 tačka 4 Zakona). Pravila o državnoj pomoći primjenjuju se samo ako je korisnik pomoći „preduzetnik“, definisano je u Obavještenju Komisije o pojmu državne pomoći u skladu s članom 107 stav 1 UFEU (Odeljak 2. tačka 6.). Sud pravde je dosljedno definisao preduzetnike kao subjekte koji obavljaju privrednu djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju.

Ukoliko pak ovu programsku liniju koriste preduzeća koja u momentu dodjele pomoći imaju registrovan biznis, odnosno pomoć se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu, radi se o pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine.

Imajući u vidu sve navedeno, odlučeno je kao udispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema ovog rješenja.

ČLAN SAVJETA
Jovana Tošković

ČLAN SAVJETA
Novo Radović

Dostavljeno:

- Ministarstva ekonomskog razvoja, Rimski trg 46, Podgorica
- u spise predmeta,
- a/a